

# APITITA-TSIRI ISANKINATZINIRI PABLO CORINTO-SATZI

---

## Withataantsi

**1** <sup>1</sup>Naaka Pablo osankinatzi-mirori iroka, Intyaankaa-riti Jesús Saipatzii-totaari nonatzii, irootaki inintakaa-kinari Pawa. Ari nokaratziri iyiki Timoteo nosankinatzi-mirori. Awiroka-yitakira nosankinatziniri pikaratzii papatowintaari Pawa anta nampitsiki Corinto, irijatzira nosankina-yitziniri kimisantzin-kariiti saikatsiri nampitsiki-payi anta Acaya-ki.<sup>a</sup> <sup>2</sup>Onkamintha inisironka-yitaimi Asitairi Pawa, kamiitha isaikakaa-yitaimi, ari inkimitzi-tyaamiri aajatzi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari.

## Ikimaatsi-yitakari Pablo

<sup>3</sup>Thami awisiryaawinta-jyaari Pawa, iririntari Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari. Iriitakira Asitairi, nisironkataniri. Iriitaki Pawa, oimosirinkan-taniri inatzii. <sup>4</sup>Aririka ontzimi pomirintsitzi-mowaitaini, iriira Pawa oimosirinkaini, amatantyaarori aroka aimosirinka-yityaari pasini-payi opomirintsitzi-moyitari. Irojatzira amatajiri arokaiti okaratzii yantzi-mota-kayiri Pawa. <sup>5</sup>Irojatzira matachani, aririka añaa-yitiro ankimaatsi-piro-waityaa ikimita-paintziro Saipatzii-totaari, aritaki añiitakyaaro aajatzi yoimosirinka-piro-yitai. <sup>6</sup>Aritaki okantakari, irootakira nokimaatsi-waitan-takari naaka, iro noyotan-tyaarori tsika nonkantya noimosirinka-yityaami awirokaiti, pawisako-siri-yitan-tajyaari. Irootakira yoimosirinkan-taita-kanari aajatzi naaka, noyotan-tyaarori tsika nonkantiro noimosirinka-yitajyaami awirokaiti aririka piñaayitajiro okaratzii nokimaatsi-waitakari naaka. <sup>7</sup>Irootaki noyota-jaantan-takari aritaki yoimosirinkai-tajyaami awirokaiti

---

<sup>a</sup> 1.1 kimisantzin-kariiti = \* kitisiriri

ikimitai-takinara naaka, aririka pimatanajiro pinkimaatsi-waityaa nokimitaa-kirora naaka.

<sup>8</sup>Iyikiiti, nonintzi piyoyitajiro okaratzi pomirintsitzi-moyita-kanari naaka nosaikanta-paintari nampitsiki-payi anta Asia-ki. Oshiki iwatsinaa-waitai-takina noña-jaantaki ari nonkamakimi. <sup>9</sup>Nokinkithasirita-kotaro iroñaaka tzimatsira opaita isinitan-takanarori Pawa noñaakiro nokamima-witaka, ari onkanyaa noyopirotan-tyaari nawintaa-sirita-jyaari irirori, ti onkamiithati nawintaa-siwaityaa naaka. <sup>10</sup>Iro kantacha imatakiro iwawisaa-kotaana nonkamimi, aikiro ijatakaa-tyiuro. Awintaa-siri nowakiri aikirora inkimpoyaa-winta-tyiina apaata. <sup>11</sup>Ari pinkanta-yitana-jyaari aajatzi awirokaiti pinkaarataina naaka, pamanairi Pawa inkimpoyaa-wintan-tyaanari. Iro impaasonkitan-tajyaariri Pawa inkarati kimakoyita-jinani imatakiro Pawa ikimpoyaa-wintaana.

### Yariitari Pablo Corinto-satzi

<sup>12</sup>Noyotzi naaka notampatzikatzi-motantaki tsika-rika nosaiki-moyitantaki. Iriira Pawa yotatsi tikatsi namatawiti, tikatsi nompasiki-winta-waityaari. Tsika nokanta noyomitaa-yitakimi awirokaiti, ti noñaawinta-paintiro ikimita-kaanta-witari osaawi-satzi yotanitaantsi onatzii, apatziro noñaawinta-piintakiro tsika ikanta Pawa ikawinthaantzi. <sup>13</sup>Tima onkaratzi nosankina-yitakimiri tikatsi nomanapithatimi, tikatsi pomirintsi-waita-chani inkimathaitiro. Onkamintha pikimathata-piintairo okaratzi nosankina-yitzimiri. <sup>14</sup>Kimitaka pikimatha-yitakina kapichiini, aritaki pintharowinta-jyaana apaata impiyaji-rika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitzi-tyaari aajatzi naaka, tharowinta nonkanta-winta-jyaami awirokaiti apaata.

<sup>15</sup>Irootaki noiwinthatan-takarori napiitajiro nariityaami anta, iro pinkimo-siri-tziitan-tyaari nariita-jyaamira. <sup>16</sup>Ari nokowawitakari nariita-nakyaamimi nojatan-tyaarimi Macedonia-ki, ipoña napiita-najiromi aririka nompuyaji-rikami. Ari onkanyaaami pamitakotan-tawajyaa-narimi pintyaankajina ipatsitiki Judá-iti. <sup>17</sup>Iro kantacha noipithokakiro nokinkithasiri-witakari nantirimi. ¿Piña-jaantakima awirokaiti oshiki namatawita-piintakimi? ¿Pikinkithasiritama noñaawaita-siwaitaka noninta-kaani-kiini, nokanta-piintaki “¡Ari! Nariita-kyaami?” ¿Piña-jaantzima noyowitakaro airo nomatziro nariityaami? <sup>18</sup>Tima ti inthaiya-nityaa Pawa, iyotzi irirori ti nonthaiya-waityaa naaka nokantzira “¡Ari!” <sup>19</sup>Ari ikantakari aajatzi Itomi, Jesús Saipatzii-totaari, nitapaakari noñaawinta-kota-paakimiri notsipatan-takariri Silvano ipoña Timoteo. Tima ti inkanta-niti irirori Jesús Saipatzii-totaari “¡Ari!” iyotaki-rika airo yantziro ompaityaa-rika. Tima onkaratzi yanta-piintakiri Jesús Saipatzii-totaari okimiwaitakaro iriimi Pawa kanta-piinta-tsini “¡Ari!” <sup>20</sup>Iriitakira Jesús Saipatzii-totaari oyotakaa-jaanta-yitairi

ari omonkaratajyaa okaratzi ikasiya-kaantakiri Pawa. Irootaki ankantan-tayita-jyaari arokaiti awintaa-siri-yitaari “¡Ariwí!” Irootaki awisiryaawintan-tajyaariri Pawa. <sup>21</sup> Okimiwaitakaro iri Pawa owichaa-kaayita-kairiri Saipatzii-totaari, iriitaki oyosiyyitairi okimiwaitakaro isaipatzii-toyitaimi, <sup>22</sup> okimiwaitakaro impotho-yitatyiimi yasiyitaira. Tima añiirora ityaanka-kairi Tasorinkantsi inampi-siritantai, ari ayotziri omapiro Pawa ithotyiiro okaratzi ikasiyakaa-kayiri.

<sup>23</sup> Omapiroatyaa, iyotzi Pawa ti namatawitimi nokantzimira iroñaaka: Iro kantakaan-tzirori kaari nariitantami Corinto-ki, ari onkanyaa airo nokisawai-tanta-paakami. <sup>24</sup> Tira nonkantatyii naaka ompiratamiri pinkimisantan-tyaanari. Tima oisokiro pikanta-winta-nakaro okaratzi pikimisanta-najiri. Iro kantacha kantatsira antsipata-wakaa-jiityaa antawai-jiiti pintharowintan-tajyaari.

**2** <sup>1</sup> Iroka nokinkithasiritakari: Airora napiitajiro nariita-jyaami, iroorika owasirita-kaawaityaamini nariityaami. <sup>2</sup> Aririkami nowasirita-kaawaityaami anta, ¿Ninkama kimosiriwinta-sirita-kaiyaanani naaka? <sup>3</sup> Irootaki notyaantan-takamiri pairani nosankinari, ti noninti nojata-sitimi piwasirita-kaanta-waityaanari. Awiroka-wijiitaka tharowinta-sirita-kainani. Irootaki nokanta-siri-witan-takari: “Airora nojatzita, nonkima-kota-wajiriita tzimatsi-rika tharowinta-sirita-kaiyaanani. Ari onkanyaa nonkimo-sirita-kaanta-tyiyyaariri aajatzi iriroriiti.” <sup>4</sup> Notyaanka-kimirora pairani nosankinari, nowasiri-waita-tyaara nosankinata-kimiro. Tira iro notyaankan-takamirori nonkantzi-moniinta-kaantyaamiri. Noninta-witatyaa piyoti oshiki notako-piro-taikami.

### **Ipyaakotziri Pablo kantzimo-niinta-kaaniri**

<sup>5</sup> Nonintzi iroñaaka nonkinkithata-kotiri atziri owasirita-kaawaitakanari. Tira naaka inkantzi-moniinta-kaawaityaa, kimitaka maaroni awirokaiti ikantzi-moniinta-kaayitakami. (Nokantan-tarori “kimitaka,” tima ti noninti nowanaa-piro-waitiro.) <sup>6</sup> Tima tzimatsi oshiki pikarajiitaki awirokaiti, pimatakiri pimisitowajiri. Iro kantacha aritapaaki piwashaantiri. <sup>7</sup> Pimpyaakotairi iroñaaka, poimosirinka-jyaari, ayimawaitziri = kari iwagirinka. <sup>8</sup> Nokowako-jiitzimi pinkantairi yoka atziri: “Notakotaami.” <sup>9</sup> Pairani, nitakari nosankinatakimi nokantakimi: “Piwasankitairi.” Noñaanta-tyaamira noñaantyaamiri omapiro-rika pikimisantana. <sup>10</sup> Iro kantacha inintzi Saipatzii-totaari pimpyaakotairi yoka atziri. Irootakira nantajiri naaka tima irootaki kamiithatzi-mota-jimini maaroni awiroka. Itzimi-rika pimpyaakotajiri awirokaiti, aritaki nompyaakotantaji aajatzi naaka. <sup>11</sup> Irootakira antayitairi airo yiitsinampaantajai Mishatantaniri. Tima ayojiitzironi okaratzi inintziri yantiri Mishatantaniri.

### Kantzimo-siritariri Pablo nampitsiki Troas

<sup>12</sup> Chapinki, ariitakana naaka nampitsiki Troas nojatan-takari nokinkithata-kaantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Saipatzii-totaari. Arira noñaataikiro nokimisanta-kaanta-taiki ikantakaakaro Awinkathariti. <sup>13</sup> Iro kantacha okantzi-motakana anta ti noñaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawisan-tanakari Macedonia-ki.

### Iriitaki Saipatzii-totaari oitsinampaa-kaantan-taniri

<sup>14</sup> Iro kantacha onkanta-wityaa tsika-rika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitajiri Pawa. Tima okimiwaitakaro oyaampoiritaa-tyiirimi Saipatzii-totaari, ipiyaaro irirori nampitsiki yiitsinampaantaki iwayirita. Asiyako-yitatyaa aajatzi oiwarain-kata kasankari maaroni nampitsiki. Arira ankanta-yityaari aroka ajayiti tsika-rika-payi ankaman-tayitajiri atziri tsika ikanta-kota Saipatzii-totaari. <sup>15</sup> Akimiwaitakaro kasankari itaajiri Saipatzii-totaari inimota-kaantyaariri Pawa. Iroka kasankainkari kantatsi inkimai-nkayitairo inkarati awisako-siri-yitaa-tsini, aajatzi inkarati pyaasiwaitaa-chani. <sup>16</sup> Tima tziimayitatsi, okimitzi-motari iroka kasankainkari owamaantaniro onatzii. Iriima pasini-payi okimitzi-motakari kasankainkari iro owañaa-siritairini. ¿Tzimatsima kamiitha-sirita-tsiri isiyakaa-wintai-tziri iroka kasankainkari? <sup>17</sup> Kaarira yokaiti kinkithata-siwaitarori iñaani Pawa inintzi yaantasi-waityaaro kiriiki. Iriitaikira yokaiti mapirota-najirori ikinkitha-ryaantzitzi. Irootaki nomatanajiri naaka. Iri Pawa otyaanka-kinari nonkinkithata-kaanti, nantawaita-jiniri Saipatzii-totaari tsika itzimi nowichaajari, iriitaki Pawa ñaanari nantayitajiro.

### Antawai-wintzirori owakirari ikasiyakaa-wakaitari

**3** <sup>1</sup> ¿Pikinkithasiritama nokimosiriwinta-waitatyaa naaka? ¿Nosiya-kota-tyaarima amayitzi-mirori isankinari, ikantzi: “Paakamiithata-wakina?” ¿Nosiya-kota-tyaarima nintzirori pisankinatini sankinarintsi, yaayi-tzimaityaaro tsika ikinayitzi? <sup>2</sup> awirokaiti kimiwaita-jaanta-karori sankinarintsi yaakamiithatan-taitari, irootaki isankina-siritan-taita-kanari naaka. Tima aririka iñaayitajimi atziri-payi tsika pikanta-yitanaja, arira iyoyitairori okaratzi nantzimo-yitakimiri, okimiwaita-nakaro iñaanata-tyiromi okaratzi isankinata-koita-kinari. <sup>3</sup> Ari añiirori awirokatakari osiyawaita-karori sankinarintsi isankinata-jaantakiri Saipatzii-totaari. Iro kantacha tira nonkinkithata-kota-tziro sankinarintsi koñaata-tsiri, kimitarori aririka isankinaitiro mapikota, nokinkithata-tziro ipasini-sirita-kaayita-jimira Itasorinka Pawa Añaanita-tsiri.

<sup>4</sup> Nokinkithatan-tarori iroka, tima iriitaki Saipatzii-totaari kantakaarori awintaan-taariri Pawa onkanyaa ayotantyaari iroopirori onatzii iroka.

<sup>5</sup>Tira aroka aawyaa-sityaaroni apaniironi, iriitaki Pawa matakaa-yitairori. <sup>6</sup>Iriitakira Pawa matakaa-kinarori nonkinkithata-kotajiro owakirari ikasiya-kaantaitani. Iroka owakirari ikasiya-kaantaitani kaari-machiini sankinarintsi kimityaaroni paisatori ikantakaan-taitsiri kaamanita-kaanta-tsiri. Iriitaki kanta-kota-chari Tasorinkantsi añaasirita-kaanta-tsiri.

<sup>7</sup>Pairani isankinatan-taita-karori Ikantakaan-taitani mapikotaki, okoñaata-paintzi iwaniinkaro Pawa, ipoñaa opyaanaka. Ikanta iñaakiro nowaisatzitini Moisés, siparyaa-poro ikantanaka, ti onkanta-jati yamina-porotajiri Israel-iiti. Iro kantachari iroka sankinarintsi oshiki okaamanita-kaantaki, otzimimo-witakaro owaniinkaro. <sup>8</sup>Irooma okaratzi yantayitajiri Tasorinkantsi iroñaaka, irootaki waniinka-pirota-taita-chari. <sup>9</sup>Tima owaniinka okantawitaka okaratzi owasankitaa-kaantain-tsiri, iroora mapirotaironi owaniinkatyaa tampatzika-sirita-kaanta-tsiri. <sup>10</sup>Iroka waniinka-pirota-chari iroñaaka anaapiro-taitziro tzimawita-chari pairani owaniinkaro. <sup>11</sup>Tima ari okarata-paaki waniinka-witapain-chari. Irooma waniinka-pirota-chani irootaki asi owajironi iroñaaka.

<sup>12</sup>Tima tzimataiki iroñaaka wintha-sirita-kaajyaanari, tonta-siri nonkanta-najyaa nonkinkithata-kaantaji. <sup>13</sup>Ti nonkimi-wityaari nowaisatzitini Moisés ipasika-porotaka airo iñaantari Israel-iiti, tima pyaaja isiparyaa-poro-witaka. <sup>14</sup>Tima kisosiri ikantajitaka pairani Israel-iiti, irojatzi ikantayitari ikaratzi icharini-yitaari. Tima aririka inkimiro iñaanaitiro paisatori ikasiya-kaantaitani, airo ikimathatziro kimiwaitaka impasikai-tatyii-nirimi ikinkithasiritani, apatziro inkanta-kaajyaaro Saipatzii-totaari ikimathata-kaayitajiri osiyawaita-jyaaromi impasikaryaa-kotaa-tyiiniri ikinkithasiritani. <sup>15</sup>Tzimayitatsi iroñaaka, aririka inkimiro iñaanaitiro isankinari nowaisatzitini Moisés, pasika-siri ikantayitaka. <sup>16</sup>Irooma intzimi-rika piyasirita-sitairini Awinkathariti, aritaki impasika-ryaako-siritajyaa. <sup>17</sup>Ikantakoi-tziri aka “Awinkathariti” iriitakira Tasorinkantsi, saikasi-waitakan-taachari. <sup>18</sup>Irooma arokaiti awintaa-siritaarira Saipatzii-totaari, asiyayita-naari Awinkathariti. Tima onkimiwaita-jyaaro aminaatyirimi Awinkathariti yoorinta-matsitaka asiro-taki. Tima amina-porota-kotajiri asiro-takiki, tira ankimityaari kamantan-tzinkarini Moisés ipasika-poro-waitaka pairani irirori. Irooma apaata aririka añaapirotairo iwaniinkaro, aripaitira ankimita-jyaari irirori. Iriitakira matakayironi Awinkathariti, Tasorinkantsi.

**4** <sup>1</sup>Iriitaki Pawa nisironkataanari nantawaitan-taanariri irirori. Irootaki kaari okantzimo-waitantana. <sup>2</sup>Nowashaantajiro pasikita-kaawaiti-nanimi, tima ti nomanakaawaityaaro noyomitaanti namatawitan-tantyaari, tima ti nonthaiya-kowaityaaro iñaani Pawa. Okaratzi noñaawinta-najiri iriipirori onatzii, irootaki iñaantarori Pawa kamiitha okantzi-moyitari atziri okaratzi nokinkithata-kaanta-

yitajiri. <sup>3</sup>Tzimatsi-rika kaari kimathatironi tsika okanta-kota Kamiithari Ñaantsi nokinkithata-kotziri, tira naaka omana-pitha-waitirini, tzimatsi kantakaarori kaari ikimathatantaro okimiwaitakaro impasika-pithatai-tatyiirimi ikinkithasiritani, iriitakira pyaawaita-sitaa-chani. <sup>4</sup>Osiyawaitakaro imawityaakita-tyiimi yokaiti kisosiriri. Iriitaki Kamaari ipaitai-tziri “iwawani osaawi-satzi,” mawityaakita-kaakiriri, irootaki kaari ikimathatantaro Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka ti iñaayita-jiromi kitainkari siyaka-winta-chari iwaniinkaro Saipatzii-totaari, osiya-jaanta-kariri Pawa. <sup>5</sup>Iriitakira Jesús Saipatzii-totaari nokinkithata-kotajiri, nokantzira: “Awinkathariti inatzii.” Tira naaka ñaawinta-waita-chani. Apatziro-machiini iwakina naaka Jesús pimpira-waityaana awirokaiti. <sup>6</sup>Ikantaki Pawa: “Onkitainkatai tsitinikiri.” Irootaki siyaka-wintacha ikitainka-siritaana naaka, irootaki nonkitaitita-kotan-tajyaariri aajatzi pasini-payi noyotakaa-yitajirira Pawa, onkimitzi-motan-tajyaariri iriroriiti iñaajatyiromi iwaniinkaro Pawa osiparyaaki iporoki Saipatzii-totaari.

### Awintaa-siri ankanta-yitajyaa

<sup>7</sup>Okimiwaitakaro iwapithaan-taityaaromi pinapirota-chari kowitzi. Iriira siyaka-winta-chari Pawa ipasankyaa-yitairo itasorinka awathaki, iro awatha osiyakaa-wintakari kowitzi. Irootaki yantantarori iñaantyaarori iriitaki otzimimo-pirotziri itasorinka, tima ti ontzimi-motai arokaiti. <sup>8</sup>Tima oshiki nokimaatsi-waiwitaka, titzimaita nowasiri-niinta-waita. Notharo-kyaawaiwita, titzimaita ayimawaitina. <sup>9</sup>Imaimani-waitai-takina, titzimaita yookaitina. Iwatsinaa-waitai-takina, titzimaita impyaakaa-sitai-tyaana. <sup>10</sup>Oshiki iwamai-matai-takina ikimita-kaita-kanari pairani Jesús, aritaki iñiitairori yañaantari Jesús. <sup>11</sup>Iroka kanta-kota-chari, oshiki noña-piinta-witakaro nonkama-wintiromi nokinkithata-kotakiri Jesús, arika iñaayita-jinari atziri, iyoyitaji tsika ikanta Jesús yañaakaantzi irirori. <sup>12</sup>Irootaki nokami-matan-takari naaka, paña-siritan-tajyaari awirokaiti.

<sup>13</sup>Irootaki nomatajiri naaka okaratzi isankinata-kotai-takiri pairani, ikantaitzi:

Nokimisantanaaji naaka, irootaki noñaawaitantari.

Irootakira nomatanajiri naaka, nokimisantanaaji, irootaki noñaawaitantari. <sup>14</sup>Tima noyotzi naaka iwañaajiri Pawa yoka Awinkathariti Jesús, aritaki iwañaajina aajatzi naaka, intsipata-kaajyaanari Jesús, ari pintsipa-yitajyaana aajatzi awirokaiti.

<sup>15</sup>Nomatan-tarori nokinkitha-yitaji naaka irootaki panintaa-waitan-tajyaari awirokaiti. Tima aikiro-rika pishiki-pirota-nakitzii awirokaiti inisironka-yitaari Pawa, ari ishiki-pirotai paasonkita-piintairini, wisiryaa-wintan-tajyaarini aajatzi.

<sup>16</sup>Irootaki kaari okantzimo-niinta-waitantana naaka, okantawitaka iwamaima-waitai-takina. kimosiri nokanta-piintanaja. <sup>17</sup>Okaratzi nokimaatsi-waitaka iroñaaka kapichiini onatzii, airo okanta-jita-tyaani. Irootaki noñaanta-jyaarori apaata antaroiti waniinkata-chari kaari thonka-nita-chani. Iro anaajironi okaratzi nokimaatsi-waiwitakari, airo okantaa-jatai nomonkaratan-tajyaaro ompaityaa-rika. <sup>18</sup>Tima noñasampyaatyaa naaka kaari iñiitzi iroñaaka, airotzimaita othonkanitaja iroka. Ti onkowa-pirota-jaantajyaa okaratzi koñaayita-tsiri kaari kisonita-tsini.

**5** <sup>1</sup>Onkanta-wityaa yapirotaitiro awanko aka kipatsiki, iro kantacha ayotzi tzimatsi pasini awanko kaari thonka-nita-chani anta inkitiki, tima iriitaki Pawa owitsika-kirori, kaarira atziri witsikironi. <sup>2</sup>Ari okimitzitari aajatzi awatha iroñaaka, oshiki okimaatsita-kaawaitakai. Anintataiki ontzimi-motai pasini awatha añaanta-jyaari inkitiki. <sup>3</sup>Aritaki onkanta-jyaari apaata, iroka asiri iroñaaka aritaki ontzimaji owakirari awatha. <sup>4</sup>Ainirora añaanta-yitaro awathaka iroñaaka, akawinthaawaita akimaatsi-waita. Iro kantacha ti anintaa-jati ampyaasi-waitajyaa. Anintataita-tziira ontzimi-moyitai pasini awatha, anintajiro asi owairo añaaniyitaji. Irootaki impoyiita-jyaarori iroka añaantari kaari kisotanita-tsini. <sup>5</sup>Iriitaki Pawa matakaa-yitaironi tsika ankanta-yitajyaa. Tima añaakiro ityaanta-kairi Tasorinkantsi inampi-siri-yitantai, ari ayotziri omapiro imonkaratajiro Pawa okaratzi ikasiya-kaayita-kairi.

<sup>6</sup>Irootakira sintsi-sirita-kairi. Tima ayojiiti ainiro añaayitzi awathaki, tikiraata antsipata-jaanta-jyaariita Awinkathariti. <sup>7</sup>Awintaa-siri awiri ainiro añaika, okantawitaka ti añaawityaari. <sup>8</sup>Tima nokantaki sintsi-siri akantaka, anintayitaki ooka-yitiro awatha, antsipatan-tajyaariri Awinkathariti. <sup>9</sup>Aninta-piintakiro antayitiro okaratzi onimotairiri irirori, itanakyaa iroñaaka, ari onkimi-tzita-jyaari apaata arika antsipata-jaanta-jyaari. <sup>10</sup>Tima maaroni arokaiti, aritaki ankatziyi-motajiri apaata tsika isaikaji irirori yaminako-yitairi maaroni, ikaratzi antayitakirori kaari-pirori ainiro yañaawita, iriitakira iwasankitaa-yitajiri. Yaminako-yitairi aajatzi ikaratzi antayitakirori kamiithari, iriitakira inkimita-kaanta-yitajiri impinayitaa-tyiirimi.

### Amatakaa-yitairi pasini yaripirota-jyaari Pawa

<sup>11</sup>Nokinkithata-kaanta-piintzira naaka, ari nokinakairori iñaantai-tyaarori omapiro nopinkathatajiri Pawa. Iyotziro irirori, onkawintha piyojiitiro aajatzi awirokaiti. <sup>12</sup>¿Pikinkithasiritama notharowintawaitatyaa napii-piitan-tarori? Tira ari onkantyyaa. Nonintatzii piyoti tsika nokantajari naaka, ari onkantyyaa piyotan-tyaarori awiroka tsika pinkantiri pakayitiri kamiitha ikaratzi kimosiriwinta-waita-chari anta, kantawaita-sita-chari: “Kamiithari nonatzii naaka,” titzimaita

inintaa-jati inkamiitha-siri-jiiti. <sup>13</sup> ¿Nokimitzi-mota-tyaamirima sinki-winta-waita-chari nokantan-tayitamiri? Tikatsira ompaityaa, tima nako-pirowinta-naatyaari Pawa. Irooma nokimitzi-motami-rika atziri tikatsita-tsiri kamiitha, noninta-tziira nanintaa-sirita-kaayityaami nokanta-yitan-tamiri. <sup>14</sup> Irootakira nantanta-yitarori iroka-payi itakotaanara Saipatzii-totaari. Tima ikamawintaira maaroni arokaiti, okimiwaitakaro maaroni ankamayitakimi arokaiti aajatzi. <sup>15</sup> Iroka opoñaantari ikamawintan-tairi maaroni arokaiti, añaaji aajatzi, inintatziira antapiinta-yitajiniri okaratzi inintziri irirori, airo antasiwaitaro okaratzi aniwita-siwaitari arokaiti.

<sup>16</sup> Irootaki airo okantzi-mowaitantari atziri tsika ikanta iniiitziiri iwathaki. Tima omapirota-tyiiyaa otzimi-motakiri iwatha Saipatzii-totaari isaiki-motanta-paintairi. Iro kantacha ti añaatzimaita-jyaaro iroñaaka. <sup>17</sup> Irootaki nokantan-tamiri, ikaratzi owichaa-sirita-naariri Saipatzii-totaari, owakira-siri ikantanaja, ti inkimita-najyaa tsika ikantawitara pairani, tima othonka owakiratzi-mota-najiri maaroni. <sup>18</sup> Iriitakira Pawa matakaan-tzirori maaroni iroka-payi. Irijatzi kantakaakarori aripirotan-taariri irirori okantakaan-tziro yantzimo-yitajiri Saipatzii-totaari. Ikantayitaji iroñaaka arokaiti irojatzira antayitairi, amatakaa-yitajiri aajatzi pasini-payi yaripiro-yitajyaari Pawa. <sup>19</sup> Irootajaantakira ityaankan-takariri Pawa aka kipatsiki yoka Saipatzii-totaari, ari ikina-kayiro yaripirotan-taariri osaawi-satziiti, airo iwasankitaa-wintan-taari iyaari-pironka. Irootaki ityaankan-tayita-kairi aajatzi arokaiti ankinkithata-kaayitajiri atziri-payi yaripiro-yitajyaari Pawa. <sup>20</sup> Irootaki nomatanajiri naaka, ityaankai-takina nonkinkithata-kotajiri Saipatzii-totaari. Osiyawaitakaro iriita-jaantakimi Pawa apiiyapiitakaa-piinta-kinarori, nokantzi: “Paripirota-jyaari Pawa. Irootaki inintajiri Saipatzii-totaari.” <sup>21</sup> Tira yanta-nitiro Saipatzii-totaari kaari-pirori. Iro kantacha ikimaatsita-kaawaitakari Pawa okimiwaitakaro yantaki-tyiiromi kaari-pirori. Arira ikinakaa-kirori Saipatzii-totaari, itampatzika-siri-yitan-tairi, ikimita-kaayitaira tzika ikanta irirori.

**6** <sup>1</sup> Arira akaratzii antawaita-jiniri Pawa, nosintsi-thatzimi airo pimaninta-waitziro ikawintha-jimira Pawa, aminaasi-waita-kari.

<sup>2</sup> Iroka ikantakiri irirori:

Noyotakira kamiitha onkantyyaa, aripaiti nokimakimiro pikowa-kotanari.

Omonkara-paitita-paakara “Kitaitiri Awisakotaantsi,” nonisironkata-jyaami.

Irootaki apiipaititaa-chari iroñaaka, iroka “Kitaitiri Awisakotaantsi.”

<sup>3</sup> Tira nonintiro intzimi impaityaa nontzika-tzika-waitiri yawisako-siritai, airo ithainka-mawaitan-taitanaro nantawaitani. <sup>4</sup> nonintatzii noñaakan-tajiro kamiitha impiratani Pawa nonatzii, tima oisokiro

nonkantayaa aririka awishi-motina ompaiyityaa-rika: inkimaatsita-kaawitai-tyaana, impomirintsita-kaawitai-tyaana, iwasankitaa-witai-tina, <sup>5</sup>impasawitai-tina, yasitako-waiwitai-tina, iwatsinaa-waiwitai-tina, nantawai-piro-witakyaa, ayimawai-witakyaana nowochokini, ayimawai-witakyaana notashi. <sup>6</sup>Tima kitisiri nonkantajyaa, oyotani nonkantajyaa, aakamiitha nonkantantaji, nisironkantaniri nonkantantaji, nampi-siri iwajina Tasorinkantsi, otako-pirotani nonkantantaji. <sup>7</sup>Noñaawaita-piintajiro iriipirori, intasonka-winta-kaantajina Pawa. Nanta-piintajiro tampatzika-sirita-kainani, nonkimita-kaanta-nakiro nowayirita-jyaami, notzikaa-winta, nokisako-winta aajatzi. <sup>8</sup>Tzimayitatsi atziri thainka-waitanari, iro kantacha tzimayitatsi pasini pinkathatanari. Tzimayitatsi atziri kawiyawaitanari, iro kantacha tzimayitatsi pasini kimosiriwinta-waitanari. Okantawita noñaawaita-piinta-witaro iroopirori, ipaita-piintaitana “thaiyawaari”. <sup>9</sup>Omawitakyaa airo itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzima-tzimitacha pasini oyopiro-yitanari. Nonkamimawitakyaa, ainiro-tzimita nañai. Iwasankitaa-witai-takyaana, tikira-tzimita iwamaitana. <sup>10</sup>Owasiri nonkanta-witakyaa, aikiro nonkimosiriwinta-tyiiyaa. Nonkowityaa-niinta-waiwitakyaa naaka, iro kantacha nanintaa-kaayita-jyaari pasini-payi. Tikatsi tzimimo-wityaanani naaka, iro kantacha nanintaa-yitaaro kowapirota-jaanta-chari.

<sup>11</sup>Corinto-satziiti, nokanta-pirota-tziimiro iroka-payi, tikatsi nomanitzi-motimiri. <sup>12</sup>Tikira-rika awintaa-wakaiyata, awirokara kanta-sitarori, tira naaka. <sup>13</sup>Intsityaa paakamiithatajina naaka nonkimitaimira awiroka, tikatsi nomanitzi-motimi. (Nokantzimiro iroka, kimiwaitakara iriimi iintsi noñaanati.)

### Osiyayitaaro iroomi itasorintsi-pankoti Pawa Añaanita-tsiri

<sup>14</sup>Airo piwichaa-jaanta-naari kaari kimisanta-tsini. ¿Kantatsima kamiitha-siriri yaapatyii-yaari yantawaiti kaari-piro-siriri? ¿Kantatsima aajatzi ontsitiniti tsika okitainkatzi? <sup>15</sup>¿Kantatsima Saipatzii-totaari yakakotiniri inintziri Kamaari? ¿Kantatsima kimisantzinkari intspatyaari kaari kimisanta-tsini yasyitaaro tsika-rika ompaityaa?<sup>b</sup> <sup>16</sup>¿Kantatsima ankimita-kaantiro itasorintsi-pankoti Pawa tsika ipinkathatai-tziri osiyakaa-rontsi? Tima ankarati akimisantzín-kariyitaji arokaiti akimiyitaa-tyaaro arokami tasorintsi-panko tsika inampitaro Pawa Añaanita-tsiri. Tima iroka ikantaki Pawa:

Ari nonampi-siritan-tajyaari, nontsipata-jyaari naniiyitaji.

Naakataki inkimita-kaantaji Iwawani,

Iriitaki nasiyita-jyaari Naaka.

<sup>17</sup>Irootaki ikantantari aajatzi Awinkathariti:

<sup>b</sup> 6.15 Kamaari = Belial

Pintainariyaari pasini-satzi atziri, airo pitsipa-minthatari yokaiti.  
Airo panta-piintairo nopinka-kayimiri.

Tima naapatyaa-yitajyaami,

<sup>18</sup> Pinkimita-kaantajina naakami opiri,

Nonkimita-kaantajimi naaka awirokami notomi, awirokami nosinto.

Arira ikantziri Awinkathariti, Sintsi-pirori.

**7** <sup>1</sup>Notakotani, tima tzimatsi ikasiya-kaakairi Pawa, ontzimatyii awashaantajiro maaroni kaari-pirori okaratzi antayitziri, okaratzi apampitha-siri-yitari aajatzi. Ontzimatyii añaakan-tajiro apinkathatziri Pawa, ankiti-siritaji.

### **Ikimo-siritaki Pablo iwashaantairo Corinto-satzi kaari-pirori**

<sup>2</sup>Paakamiithataina naaka. Tima ti nonkantzi-moniinta-kaawaityaami awirokaiti, ti nokaaripirota-kaanta-waitimi, ti notainkasiritimi aajatzi. <sup>3</sup>Ti iro nokantan-tamirori iroka nokamantakota-tziimi. Thami napiita-wajimiro nokantzi-takamiri: “Notako-pirotaimi.” Irootakira nonkanta-piintimiri ainiro añaayitzika iroñaaka, ari nonkimitzi-tajyaarori aajatzi ankamayitairika. <sup>4</sup>Oshiki nawintaakami awirokaiti. Notharowintakami. Aririka nonkinkithasirita-koyityaami, pitharowinta-sirita-kaana, kimosiri nokanta, okantawitaka oshiki imaimani-witai-takana aka.

<sup>5</sup>Tima nariitakara Macedonia-ki, ti onkanti nomakoryaa-paaki, tima oshiki pomirintsitzi-mota-kanari. Tzimatsi oshiki ñaana-minthawaita-sita-kanari, irootaki kantzimo-siri-waita-kanari. <sup>6</sup>Iro kantacha yoimosirinka-piintari Pawa ikaratzi okantzimo-niinta-waitari, ari ikimi-tzita-kanari naaka, tima yariita-kaakari Tito aka tzika nosaiki. <sup>7</sup>Oshiki notharowinta-siritanaka noñaawakiri. Iro notharowintapirotan-tanakari ikamanta-paakina tsika pikanta-jiita awirokaiti. Ikantapaakina: “Yaakamiithata-wakina Corinto-satziiti, inintajitaki iñiimi, oshiki okatsitzimo-siritakiri okaratzi yantzi-mota-kimiri, antaroiti itakoyitaami.” Arira ikantapaanari, irootakira oimosirinka-pirota-kinari. <sup>8</sup>Pairani, nitanta-karori notyaantzimi nosankinari, noyowitaka owasirita-kaawaityaami okaratzi nokanta-yitakimiri. Okanta nokanta-siri-witanaka: “Airo notyaanka-jatzi-nirimi.” Iro kantacha noyotzi iroñaaka kapichiini piwasiri-waiwita-painta awirokaiti. <sup>9</sup>Irootaki nokimo-siri-wintan-tarori iroñaaka notyaanka-kimirora. Tira nonkantatyii iro nokimo-siri-wintziri nowasirita-kaawaitakami. Iro nokimo-siri-wintziri piwashaanta-yitajirora kaari-pirori. Ari pikanta pinimota-kaantaariri awirokaiti Pawa, piitsinampaa-yitakiro piwasiritani, tira nowaaripiro-waitimi naaka. <sup>10</sup>Tima aririka iwasirita-kaantyyaa Pawa, inintatziira iwashaanta-kaantairo kaari-pirori, iro yawisako-siritan-taityaari. Irootaki airo okantzimo-siri-waitantai iwasiritakai-rika

Pawa. Irooma aririka iwasirita-kaanta-waityaa osaawi-satziiti, aritaki iñiitakiro inkama-siritaiti. <sup>11</sup>Omatantari iwasirita-kaayitakami Pawa, ari pipampi-thasiryaa-naari kamiitha, pimatakiro pikisako-wintaana. Katsima-siri pikantanaka aajatzi, tharowa-siri pikanta piñiuro opaita-rika awisatsinimi, pitako-pirotaana, pimatakiro pimisitowakiri kantakaan-tzirori. Ari piñaakan-tzirori kitisiri pikanta-yitanaja. <sup>12</sup>Tira apatziro nosankinatiro nonkantimi: “Pimisitowiri atziri kaaripirotain-tsiri,” ti iro nosankinatan-tyaamirori pinkisa-kowintan-tyaaro notainkasiritakiri. Iro nosankinatan-tamirori pairani onkantyyaa iyotakaan-tyaamiri Pawa tsika pinkantyyaa piñaasintsi-winta-jyaana naaka.

<sup>13</sup>Irootaki notharowinta-siritan-tanakari. Oshiki onkitzimo-sirita-kaakina aajatzi nokimawakira paakamiithata-wakiri Tito, piwawisaa-kiniri okantzimo-siri-waitakari irirori. <sup>14</sup>Tima nokaman-tzitakari naaka Tito tsika pikanta-jiita awirokaiti, nokantakiri: “Kamiitha najiitatzii Corinto-satziiti.” Tira piwaañaan-tyaanaro okaratzi pantayitakiri, tima omapirota-tyaa okaratzi nokantzi-takariri Tito. Ari okantzi-takari okaratzi nokanta-yitakimiri awiroka. <sup>15</sup>Itako-piro-yitaamira Tito iroñaaka, aririka isirita-koyityaami tsika pikanta-jiitaka paakamiithata-wakiri, pikimisanta-wakiri, pimpinkathata-wakiri. <sup>16</sup>Antaroiti nokimo-siritzitaka naaka kantatsira nawintaa-piro-yitajyaami iroñaaka.

### Kiriiki impasitai-tyaariri kimisantzin-kariiti

**8** <sup>1</sup>Iyikiiti, nonintzi piyotako-jiitiri ikaratzi apatowintaariri Pawa aka Macedonia-ki, ikawintha-yitairi. <sup>2</sup>Okantawita iñaayiwitakaro oshiki pomirintsitzi-mowaitakariri, kimosiri ikantajiita. Okantawitaka ikowityaa-waitzi, oshiki kiriiki ipasitan-takari. <sup>3</sup>Inintakaa-nikiini ipasitantaka irirori, ipantayitaki okaratzi yaawyaa-yitziri, yanaantaki ipasitan-tayita. <sup>4</sup>Ikantakina naaka: “Thami ampasiyityaari kiriiki pasini kimisantzin-kariiti, ikaratzi kowityaa-waita-tsiri.”<sup>c</sup> <sup>5</sup>Imapirota-tziuro okaratzi yantakiri anaanakiro nokinkithasirita-kowita-kariri. Iriitakira yakowinta-naari Awinkathariti, ari ikimitaa-kinari aajatzi naakaiti. Tima irootaki inintakaa-kiriri Pawa. <sup>6</sup>Irootaki nosintsi-thatan-takariri Tito impiyanaji anta ipintha-sirita-kaantyaamiri pimayitairo awirokaiti. Iriitakira tsipata-paakamiri anta pitanta-nakarori pipasitan-tayitaka. <sup>7</sup>Awirokaiti anaanta-yitanaa-tsiri pantayita-nakiro oshiki opaiyita-rika. Kamiitha pikimisanta-yitanaji, kamiitha pikinkithata-kaanta-yitanaji, kamiitha piyoyitanaji, kimosiriwintha pikantayita, antaroiti pitakotakana. Nonintzi iroñaaka panaayitanti pimpasitan-tayitajyaa.

<sup>8</sup>Airo nosintsiwintzimi pimayitan-tyaarori. Apatziro nonkinkithata-koyitimiri tsika ikantayitaka aka ipintha-yitaja inisironkatantyyaa. Ari

<sup>c</sup> 8.4 kimisantzin-kariiti = \* kitisiriri

okantzimaitari oshiki onkamiitha-waitimi piñaakan-tiromi pitakopirotan-tayita. <sup>9</sup>Kamiitha-waitaki pimayitairomi yanta-paintziri Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, inisironka-pirotanta-painta irirori. Otzimimo-witari pairani maaroni, ikimiwaitakari ashaaranta-pirotaniri, iro kantacha ikimita-kota-paintari kowityaa-waitaniri. Iroora ikowityaa-waitanta-paintari panintaa-waitan-tajyaari awiroka onkimiwaita-jyaaromi pashaaranta-jyaami inkitiki.

<sup>10</sup>Iroka okaratzi nokinkithasiritari naaka: Irootaki kamiithatatsi pinthotyiro okaratzi pitanakari. Awirokaiti itanakarori awisanain-tsiri osarintsi pikinkithasiritaka pimpasitan-tayityaa. Pimatakiro pitanakaro. <sup>11</sup>Intsityaa pithotyiro. Pinkimita-kaantairo owakira pitharowinta-jiita-nakaranki pitanta-nakarori. Intsityaa pinthotyaan-tyaaro okaratzi tzimi-motzimiri. <sup>12</sup>Tira ininta-jaantai Pawa anaakairo ampasitan-tyaaro okaratzi tzimi-mota-kairi. Apatziro ampasitan-tajyaaro okaratzi aawyiiri. Aritaki onimotakiri Pawa. <sup>13</sup>Tira nonkowa-kota-tyiimi pimpasitantyaa yanintaa-waitan-tyaari pipasitakari, iro ompoñaan-tyaari pinkowityaa-waitanaki awirokaiti okantakaan-tziro pipasitantaka. <sup>14</sup>iro kamiithatatsi, pimpasityaari okowityii-mowaitari iroñaaka otzimimoyitzimira awiroka, ompoña impasitai-tyaami awiroka apaata aririka onkowityii-mowaityaami. Ari onkantyyaa pimonkarata-wakaan-tyaari. <sup>15</sup>Okimiwaitakaro okaratzi isankinata-kotzi-taitakari pairani, ikantaitzi:

Ti yaparawaitiro aintsiri oshiki,  
ti onkowityii-motyaari aintsiri kapichiini.

<sup>16</sup>Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaa-karori itakotan-tamiri Tito, ari isiyakana naaka notakotamira. <sup>17</sup>Tima nokantakiri: “Tito, pimpiyanaji Corinto-ki.” Tima pinthatzi-tawaitaka. Iro ijati iroñaaka. <sup>18</sup>Iriira intsipata-nakyya Tito pasini iyiki. Kamiitha kinkitharyaanzi inatzii. Ipinkathaitziri pasini kimisantzin-kariiti tsika-rika-payi, ikimayita-kirira ikinkithata-kotairo Kamiithari Ñaantsi. <sup>19</sup>Irijatzira oyosiita-kiriri aka kimisantzin-kariiti, iwakiri intsipata-nakyaana apaata naanakiniri kiriiki pasini kimisantzin-kariiti kowityaa-waita-tsiri. Irootakira ñaakantironi omapirotatyaa atakoyitakari, iro ompoñaan-tyaari iwisiryaawintari Pawa. <sup>20</sup>Ari onkantyyaa airo iñaawintakowaitai-tantana aririka nontsiparyaa-yitakiri kiriiki ipasi-pirotan-taitari. <sup>21</sup>Tima nonintatzii onkamiithatzi-motiri atziri okaratzi nantayitiri, ari onkimitzi-motyaariri aajatzi Pawa.

<sup>22</sup>Nontyaankimiri aajatzi pasini iyiki intsipa-yitana-kyaaari. Iriitaki namina-piintakiri, ipintha-pirotakaro yamitakotanti. Nokaman-takiri tsika pikanta-jiitaka awirokaiti, irootaki ipintha-pirotan-tanakari yamitako-yitimi, tima yawintaa-pirotani iwayita-nakimi. <sup>23</sup>Yoka Tito, nontsipa-minthari inatzii, iriitaki nontsipata-piintaka nantawai-wintakimi. Iriima pasini apitika iyiki intsipata-nakyaari, ityaankani

inatzii kimisantzin-kariiti saikayita-tsiri aka, iwisiryaawintari Saipatzii-totaari. <sup>24</sup>Ontzima-tyiira paakamiithata-wakiri aririka yariitakyaa anta. Iro iyotantyaari iyikiiti kimisanta-tsiri anta omapirotatyaa okaratzi nokinkithata-kota-kimiri awirokaiti.

**9** <sup>1</sup>Noyotzi naaka ti onkowa-jaantyyaa nosankinata-kotimiri piiriikiti inkarati pintyaanki-niriri kimisantzin-kariiti. <sup>d</sup> <sup>2</sup>Tima noyotaki ayimata-piintakimi awirokaiti pantiro. Aritaki nokaman-takiri iyiki-payi nampitarori aka Macedonia-ki, nokantakiri: “Ikowitzi-taikara iyikiiti nampiyitarori anta Acaya-ki impasitan-tayityaa chapinki awisanain-tsiri osarintsi.” Nokinkithata-kota-kimira awirokaiti nopinhata-kaayitana-kari aajatzi iriroriiti. <sup>e</sup> <sup>3</sup>Iro kantacha nontyaanki-tyaamiri iyikiiti onkantyyaa inkamantzi-tantyaamiri, iriitaki itapaakyaaroni ikoyaayitiri kiriiki. Tima ti noninti aminaasi-waityyaa okaratzi noñaawinta-kimiri awirokaiti aka. <sup>4</sup>Tima nonintatzii sintsiinira nariita-nakyaami aririka nawisanaki anta pisaika-jiitzira. Kimitaka ari iyaakanakina aparoni-payi Macedonia-satzi. Aririka noñaapaakiro tikira-wintha pikoyaayiti kiriiki, oshikira nompasiki-winta-waityyaa, tima aritaki nokamanta-kotzi-takami aka. Ari pinkimitzi-takyaari aajatzi awirokaiti pimpasiki-winta-waityyaa. <sup>5</sup>Irootakira nontyaanki-tantyyaa-miriri yoka iyikiiti, iriitaki itapaakyaaroni yariityaami anta tikira-wintha nojatiita naaka. Iriijitaki ikoyaa-kota-paaki-mirini kiriiki ikaratzi pikasiya-kaantakiri awirokaiti. Owitsika pinkantakiri maaroni kiriiki aririka nariita-paakyyaa. Ari onkantyyaa airo nosintsi-winta-tapaakami pantayitiro.

<sup>6</sup>Apatzirora pinkinkithasiritiro iroka:

Ikaratzi pankita-tsiri kapichiini, kapichiini yawiiti.

Iriima ikaratzi panki-pirotain-tsiri, oshiki yawiitiri.

<sup>7</sup>Maaroni awirokaiti ontzimatyii pimpasitan-tayitajyaa okaratzi pinintziri. Airo pisintsiwintan-tawaitzi impasitan-taityyaa oshiki tirika inintaiti, ari onkantyyaa airo okatsitzimo-siri-waitantari ipasitan-takara. Tima inkarati kimosiri-winta-pirotzirori okaratzi ipasantari, iriijitakira itakotari Pawa. <sup>8</sup>Iriitaki Pawa shikyaa-pirota-jimironi okaratzi kowityii-mowaitamiri. Aritaki otzimaraantaki onkarati pimpasitan-tawaityaari kamiitha-piromi awiroka. <sup>9</sup>Okimiwaitakaro okaratzi kinkithata-kota-chari Osankinaritsi-piroriki, ikantaitzi:

Okaratzi tzimi-motziriri Pawa, irootaki yantitaa-niriri ikaratzi kowityaa-niinta-waita-tsiri.

Tima tampatzika-siri inatzi irirori, irasi iwiro.

<sup>10</sup>Iriitaki Pawa kithokita-kairori okaratzi pankiyita-chari, irijatzi shookakairori, ari okanta yawiitan-taitarori okaratzi iwayitaitari.

<sup>d</sup> 9.1,12 kimisantzin-kariiti = \* kitisiriri    <sup>e</sup> 9.2 Acaya = kipatsi tsika anta osaiki nampitsi Corinto.

Arira inkanta-yitajimiri aajatzi awirokaiti impayita-jimiro kowityii-motamiri, ari onkantyya ontzimi-motan-tajyaamiri pimpasi-yitajyaariri pasini-payi, tampatzika-siri pinkantyya. <sup>11</sup>Irootaki impapirotan-tyaamiri Pawa pimpasitanta-piintan-tyaari awiroka. Ari onkantyya impaasoonkitan-tyaariri Pawa ikaratzi aayitzirori apasitan-tayitari. <sup>12</sup>Ari okantari, okaratzi pipasitan-tayitari tira apatziro pinisironkatakiri kimisantzin-kariiti ikaratzi kowityaa-waita-tsiri, iro ompoñaan-taari impaasoonki-pirotairi iriroriiti Pawa. <sup>13</sup>Aririka ñiitakiro okaratzi pipasiyita-kariri aajatzi pikimitzi-yitakari pasini-payi, oshikira iwisiryaawintanakiri Pawa. Tima ñaayitiro tira apatziro piñaawaita-siyita, pikantzi: “Nokimisantajiri Saipatzii-totaari nokima-kota-jirora Kamiithari Ñaantsi.” Tima ñaayitiro aajatzi pantayitairo oñaakan-tzirori omapiro pikimisanta-yitanaji. <sup>14</sup>Irootaki intako-piro-waitan-tajyaamiri, oshiki yamanako-wintaimi, okantakaaro ikaminthaa-pirotaimira Pawa. <sup>15</sup>Ari ankimitzi-tanajyaari aajatzi arokaiti ampaasoonkita-najiri Pawa, tima inisironkatzi-taikai aroka, iro mapirota-pirotaitzirori okamiithatzi, airo okantzi athotyajiro ankinkithata-kotajiro.

#### Ikinkithata-kotziro Pablo okaratzi yantayitziri

**10** <sup>1</sup>Naaka Pablo, tzimatsi nokowa-kotzimiri. Tsinampa-siri nonkantyya airo nokatzimawaitzi, nonkimita-kotyaari Saipatzii-totaari. Tima noyotzi tzimatsi ikantakoi-takina, ikantaitzi: “Yoka Pablo tsinampa-siri inatzii isaiki-mota-piintai, irooma isaikira intaina katsima ikanta.” <sup>2</sup>Nokowa-kotzimi, airo pijatakairo piwatsimaa-waitina. Ari onkantyya airo nomishakowinta-waitan-tapaakami aririka nariita-paakyaami. Tima noyotaiiki ari nonkanta-yitapaakiri ikaratzi saikimo-yitakimiri anta kantayitain-tsiri: “Yantayita-sitaro Pablo okaratzi inintziri yanintaa-waityaari irirori, ari ikimita-kotari tsika ikanta pasini atziri-payi.” <sup>3</sup>Omapiro-witayaa ari nokimitari pasini atziri, iro kantacha yoka itzimi nomaimanitziri, tira onkimityaaro nomaimanitziri atziri. <sup>4</sup>Tima aririka nomaimanitanti naaka, tira nairikiro manamintotsi okaratzi imanantanta-piinta-yitari atziri-payi, itasorinka Pawa nomaimanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaa-yitan-tariri ikaratzi iripirotakairiri noisaniintani. <sup>5</sup>Ari okanta noitsinampaan-tariri naaka maimani-waitaniri, noitsinampaa-yitajiri kimosiriwinta-waitaniri tzika-tzikatan-tatsiri kaari iyotakoi-tantari Pawa. Nokimita-kaantaaro nairikaa-tyiromi nokinkithasirita-siwai-yitari, nosintsitaa-tyiiaami nonkimisantajiri Saipatzii-totaari. <sup>6</sup>Aririka nonkima-kowintajimi awirokaiti pipiya-sitaari pikimisantairi Saipatzii-totaari, aripaitira nowitsikyaa nowasankitairi inkarati piyatha-yitachani.

<sup>7</sup>Paamaiyaa iwapyii-mowaitami = kari. Tima tzimayitatsi pikarajitzi anta kantayita-tsiri: “Yasitana naaka Saipatzii-totaari.” ¿Isiyakaan-tzima

ti yasitzi-tyaana aajatzi naaka? Iroorika ikinkithasiri-yitakari, ikinakaa-sitakaro, tima naaka yasipirota-taika Saipatzii-totaari. <sup>8</sup>Aamaa-sityaa ari pinkanta-yitanaki awirokaiti: “Yitanakaro iroñaaka Pablo ikimosiriwinta-waitaro okaratzi ikinkithata-koyitziri.” Tira nompasiki-wintiro okaratzi inkantaitiri, tima iriitaki Awinkathariti oyosiita-kinari nowitsika-sirita-kaantan-tyaari, ti iyosiitina nokaaripiro-siri-waitanti. <sup>9</sup>Irootaki kaari nonintanta onkimitzi-motyaami okaratzi nosankinata-kimiri, nonintatziira nomintharowa-waitimi. <sup>10</sup>Aamaa-sityaa tzimatsi kantatsini: “Tima intyaanka-piintajiro Pablo isankinari, oshiki isintsi-thata-piintakai, ikinkithata-piintayita-kayiro pomirintsitzi-motairi antayitiro. Iro kantacha aririka isaikimo-yitai aka, kimiwaitaka ti isintsita-niti. Tima inkantara ikinkitha-yitaki manintaari inatsi.” <sup>11</sup>Iroka nakayitiri ikaratzi kantayita-tsiri, nokantziri: “Tsika nokanta nosankina-yitakimi, ari nokantzitari aajatzi nosaiki-moyitakimi.”

<sup>12</sup>Tira naapatyiyi-yaari naaka pitsipatari pisaika-jiitzi anta kimosiri-waita-chari. Ti iyotaa-jiiti irirori. Tzimayitatsi monkarata-wakaa-piinta-chari, isiyakaantzi yanaa-wakaan-tayitaro okaratzi kamiithatzi-mowaita-siyitariri iriroriiti. <sup>13</sup>Irooma naaka tira nokimosiriwinta-siwaityaaro nomonkaratajiro kamiithatzi-mowaita-sitanari naaka, apatzirora nokinkithata-kotajiro nomonkaratakiro ikantakinari Pawa nantiniri. Iroka inintakiri nantiniri, ontzimatyii nowirairo nantawaitiniri anta tsika pisaika-jiitzi awirokaiti. <sup>14</sup>Irootaki noña-sintsita-kowintan-tamiri iroñaaka awirokaiti, ti nanaa-kayiro okaratzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakarori noñaawinta-kimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Saipatzii-totaari. <sup>15</sup>Irootaki kaari nokimitantari ikaratzi kimosiriwinta-siwaitarori imonkaratani, tzimawitacha pasini itzimi itataita-nakarori imonkaratakiro. Iro kantacha aikiro-rika pantaiki-sirita-nakitzi, airo nosintsiwinta-waita-naami awirokaiti, <sup>16</sup>kantatsi nojayiti pasiniki nampitsi nonkinkithata-kaantajiro Kamiithari Ñaantsi. Irootaki nomatiri, airo nokinanaki tsika-rika yitayitakaro ikinkithata-kaantzi pasini atziri, nokimosiriwinta-waitaro = kari imonkaratani pasini. <sup>17</sup>Ti onkamiithati inkimosiriwinta-siwaitaityaa apaniroini. Iro kamiithatsiri ankimosiriwinta-jyaaro yantayitziri Awinkathariti. <sup>18</sup>Tima tikatsi ompaita-matsityaa ankimosiriwinta-waityaa apaniroini ankimosiriwinta-waityaa. Iro kowapirota-chari inkimosiriwinta-piro-yitai Awinkathariti.

**11** <sup>1</sup>Nonintzi pinkisa-sita-wakyaaro okaratzi nosankinatzimiri aka, onkanta-witakyaa onkimitzi-motyaami yantziri aparoni masontzi. Nonintzi aikiro pijatatyii piñaana-yitiro. <sup>2</sup>Oshiki naamaa-kotakami awirokaiti, iriira Pawa kantakaa-kanarori. Tima naakataki itakaro nokinkithata-kaakimi okanta yasiyitan-taamiri Saipatzii-totaari. Nokimita-kaanta-waitaami awirokami nosinto, tzimatsi nokasiya-kaakamiri

pintsipatyaari, aamakoki nowapiinta-najimi airo pikaaripiro-waitanta irojatzi paawakaanta-pirota-kyaari. Iriitakira siyakaa-winta-chari Saipatzii-totaari, tsika itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi apaata. <sup>3</sup>Tima nontharowa-kaatyaami intzimi amatawitimini, inkimita-kota-kyaari maranki amatawita-kirori pairani Eva. Aritaki yoitzinampaakimi, iwashaanta-kayimiro pawintaajari Saipatzii-totaari, pikinata-naari. <sup>4</sup>Kimitaka awirokaiti ti pishinta-sityaaro pakayitiri pasini kinkithata-koti-mirini Jesús, ari pakakiri onkanta-wityaa inasita-paakyaaro okaratzí nokinkithata-kota-kimiri naaka Jesús, okaratzí nokinkithata-kota-kimiro Kamiithari Ñaantsi aajatzi Tasorinkantsi. <sup>5</sup>¿Pisiyakaan-tzima yanaako-yitana naaka ityaankaari-pirotzí yokaiti? <sup>6</sup>Aamaa-sityaa ti nonkinkithati kamiithaini naaka, iro kantacha oyotani nokanta. Irootaki piñaakoyita-piinta-kinari.

<sup>7</sup>¿Nokinakaa-sita-karoma pairani ti nonkowa-kotimi kiriiki owakira nokaman-tapaa-kimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Pawa? Tsinampa-siri nokanta nantawai-wintakimi noyomitaan-tayita-kamirori, ti nonkowa-kowaitimi. Ari okanta ikimita-kaantai-taamiri iroñaaka iriipirori pinayitzi. <sup>8</sup>Okanta nokinkithata-kaapaakimi pairani, iriira pasini-satzi kimisantzin-kariiti opayita-kinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakaro nonkosita-tyiirimi iriroriiti okanta nantawai-wintan-takamiri awirokaiti. <sup>9</sup>Pairani ainiro nosaiki-moyitzimi, oshiki nokowityaa-niinta-waitaki. Titzimaita noñaaji pimpina ompaityaa nañaantyaari. kamintha yariijitaka iyikiiti poñaayita-chari Macedonia-ki, iriira opayita-paakinari. Ari okanta kaari noñaantaro pimpayitina kiriiki awirokaiti. Ari nonkanta-piinta-tyiiro airo nokamitzimi. <sup>10</sup>Antaroiti nokimo-siri-wintakiro tira nonkowa-koyitimi, ari nonkanta-piinta-tyiiro maaroni nampitsi okaratzí saikatsiri Acaya-ki. Iyotziro Saipatzii-totaari iroopiro nokantaki. <sup>11</sup>¿Piñaajantzima awirokaiti iro nokantan-tarori ti nontakotyaami? Iyotzi Pawa oshiki nintakotakami.

<sup>12</sup>Aikiro nojatakaa-tyiiro ari onkantyyaa yokaiti kinkithata-kaamiri pikomosiriwinta-waitakari awirokaiti, airo ikantanta: “Ari nosiyari Pablo.” <sup>13</sup>Yokapayi kinkithata-kaasi-waita-kamiri kaari Tyaankaariiti, amatawitsinkari inayitatzi, apaniroini ikimita-kaanta-waitaka iriirikami ityaankani Saipatzii-totaari. <sup>14</sup>Tikatsira ompaityaa yathawaan-tairi yoka. Tima imatzityaaro Mishatantaniri isiya-kotari isiparyii Maninkari onkantyyaa yamatawitan-tyaari. <sup>15</sup>Irootakira airo imapokan-tawaitai ikaratzí antawai-yitzi-niriri Mishatantaniri, irojatziro imatzitari irirori. Inkimita-kaanta-waityyaa yantawaitatzii onkantyyaa inkamiitha-sirita-kaanta-jyaariri atziri-payi. Iro kantacha aritaki iwaskanitaa-wintai-tajiri okaratzí yantayitzi.

### **Ikimaatsi-waitaka Pablo Ityaankaa-ritzira**

<sup>16</sup>Intsityaa napiita-wakiro nonkantimi, onkamintha airo nokimitzi-motamiri masontzi. Aririka nokantakari piñaakina, pisinita-wakina

nokimosiriwinta-wakya kapichiini. <sup>17</sup>Okaratzí noñaawaitziri iroñaaka, tira onkimita-jaantyaaro tsika onkantyaami iñaawaitiri Awinkathariti. Nokimita-kota-tyaari aparoni masontzi ikimosiriwinta-siwaita. <sup>18</sup>Arira ikanta-piintaka pasini atziri-payi, ari nonkantyaari naaka aajatzí. <sup>19</sup>Pikimita-kaanta-waitaka awirokaiti yotaniri pinayitatzii, ¿paitama pinintan-tajiitari pinkimisanta-yitairi masontzi? <sup>20</sup>Iroota-jaantaki pantayitakiri awirokaiti, pikimisanta-piintakiri ikaratzí kimitakaan-tawaita-kamiri impiratani, aapitha-waiyitzi-mirori tzimi-motzimiri, yakathawinta-waita-kimiri, kimosiriwinta-waita-chari, pasaporo-waitzimiri. <sup>21</sup>¿Piñaajantzima ti naawyaa-siri-waita-niti naaka nomatan-tyaarori osiyakarori iroka? ¿Kantatsima nompasiki-wintiro tira nomataitiro? Airo. Iro kantacha aritaki nomataikiro naaka osiyaaroni okaratzí yantawi-jiitakari iriroriiti, nokimosiriwinta-waityaa, onkanta-witakya nonkimi-witakyaari masontzi.

<sup>22</sup>Iroorika ikimosiriwinta-waitaka iñaawaitziro iñaani Heber-iiti, aajatzira naaka. Iroorika ikimosiriwinta-waitaka ishininkai-titari awaisatzitini Israel, aajatzira naaka. Iroorika inkimosiriwinta-waitaka icharini-titari awaisatzitini Abraham, aajatzira naaka. <sup>23</sup>Iroorika inkimosiriwinta-waitaka yantawai-yitainiri Saipatzii-totaari, aajatzira naaka. (Omapirotatyaa nokimitakari naaka iñaawaitzi masontzi.) Iro kantacha nonkimosiriwintakaro nanaajiri yokaiti nantawaitzi, nanaajiri aajatzí yasitako-waitai-takina, ipasawaitai-takina, iwamaima-waitai-takina. <sup>24</sup>Tima noñaakiro okaratzí 5 yapiitana ipasawaitana noshininka-payi anta yapatota-piintaita.<sup>f</sup> <sup>25</sup>Mawa okaratzí iposawaitai-takina. Aparoni okaratzí ishimyaaitakina. Mawa okaratzí nopitamónka-kotaka. Aparoni tsitiniri nosaika-kotaki niyankaaki inkaari, ari nokitaitita-kotakiri. <sup>26</sup>Oshiki nariitan-tayitaka. Nokinayitaki okowiinkatzí nijaa. Nokini-motakiri ipiyota kosintziiti. Inintayitaki noshininka-payi iyaaripiro-waitinami, aajatzí ikimitakari kaari noshininkata. Nokowiinkata-kowaitaki nampitsiitiki aajatzí otzisi-masiki. Nokowiinkata-kotaki inkaariki. Oshiki nopomirintsi-waitakari paitasi-waita-chari “iyiki,” kaari-tzimaita. <sup>27</sup>Oshiki nantawaitaki, ayimawai-witakina nomakori. Ayimawitakina

---

<sup>f</sup> 11.24 Okinkithata-kota isankinariki pairani Moisés, kantatsi iwasankitaiti aparoni atziri aririka iyaaripirotakiri pasini. Ontzimatyii yaitiri tsika yapatota-piintaita, impasawaitan-taityaariri. Airorika okaaripirotzí ikinakaa-sitakari, airo ipasa-piroi-tziri. Irooma omapiro-rika okaaripirotaki ikinakaa-sitakari, ontzimatyii iwasankitaa-piroitiri. Iro kantacha tira osinitaa-ntsiti yanaa-kayitiro onkarati 40 impasawaitaitiri. Irootaki yamitaitari pairani impasatan-taiti onkarati 39 yapiitiri itzimi-rika kaaripirotain-tsiri, ari onkantya airo ipiyathatantaro Ikantakaan-taitani, aririka yanaakaakiro onkaratimi 40. Irootaki ipaitajiri yokaiti “Oyotapaaka aparoni omonkaratan-tyaari 40.” Okaratzí kinkithata-kotain-chari aka, ari ikantai-takiri Pablo, ipasawaitai-takiri irirori.

nowochoki, notashi, nomiri, noyatsinkari. Tashiniinta nokanta-piintaka. Nosapoka-miriki-waitaka. <sup>28</sup>Tzimatsi oshiki awishimo-yitakinari. Iro kantzimo-pirota-kanari isaikayitaji kamiitha ikaratzi kimisanta-yitaa-tsiri tsika-rika-payi. <sup>29</sup>Tzimatsi-rika mantsiyatain-tsini, nokimita-kaantaro naakami mantsiyatain-tsini. Tzimatsi-rika inkaaripirota-kayi-takiri, oshiki nonkisako-winta-waityaari. <sup>30</sup>Ari okanta nokimosiriwinta-waita naaka, nokinkithata-kotakiro tsika nokantaka kaari naawyaa-siri-waitanta. <sup>31</sup>Tzimatsi yotatsiri ti namatawitanti, iriitakira Pawa, Asitariri Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari. ¡Akimosiriwinta inkanta-piintaitiri! <sup>32</sup>Tima pairani nosaikanta-paintari Ontyaamairiniki, yaamaako-winta-kaantakiro ijiwata-kaani Aretas maaroni nampitsi, airo nositowanta, ari onkantayaa yaakaan-tantayaa-narimi. <sup>33</sup>Iro kantacha ititakina kantziriki nokarajitzi, iwayiita-kotakina intakirona nampitsi, ari okanta nosiyantaari.

### Kimiwaita-karori ochiikantzimi kitoochii

**12** <sup>1</sup>Tira onkamiithati nonkimosiriwinta-waityaa. Iro kantacha aikiro noñaawinta-tyiuro noñaawyatakari, okaratzi iñaakakinari Awinkathariti. <sup>2</sup>Noyota-kotziri yoka atziri yasitaari Saipatzii-totaari. Tzima-kotaki 14 osarintsi yoka atziri yaitairi inkitiki, ijapirotatzii ojinokita-jaantzi inkiti. Kimitaka ijasirin-katatzii, ti noyopirotzii-maityiyaa. Tirika, ijatatzii-rika koñaaroini iwathaki, ti noyopirotiro.<sup>§</sup> <sup>3</sup>Iri Pawa yotatsiri ijasirin-katatzii-rika, ijatatzii-rika koñaaroini iwathaki. Intsityaa nitapanaatyaaaro nonkinkithata-kotiri yoka atziri. <sup>4</sup>Yaitairi anta inkimo-siritapaji. Ari ikimayitairori tsika-rika opaiyitari kaari kantaa-jata-tsini inkinkithata-koitiro. <sup>5</sup>Ariwitaka inkimosiriwintyaaromi yoka atziri okaratzi iñaakiri. Iro kantacha airo nonkimosiriwinta-waita. Apatziro nonkinkithata-kotakiro tsika nokantaka kaari naawyaa-waitanta. <sup>6</sup>Arimi nonkimosiriwinta-kyaaromi okaratzi noñaayitakiro, airomi nomasontzi-siri-waitzimi. Aritaki noñaawai-yitakiromi iroopirori. Iro kantacha ti noninti inkimosiriwinta-siwaita-piintai-tyaana. Apatziro impinkatha-wintai-tinaro okaratzi nantayitakiri, okaratzi ikimakoi-takinari. <sup>7</sup>Okaratzi noñaawyatakari owaniinka okantaka, iyotzi Pawa aritaki nonkimosiriwinta-waita-kyaami. Irootaki isinitan-takanari nonkimaatsi-waityaa onkantayaa airo nonkimosiriwintan-tawaita. Okaratzi nokimaatsi-waita-piintaka osiyawaitakaro ochikawaita-tyiinami kitoochii. Iriitaki Mishatantaniri kimaatsita-kaawai-witakanari.

§ 12.2 ojinokita-jaantzi inkiti = mawatanain-tsiri inkiti. Ari ikanta-piintziri Judá-iti ikinkithata-kotziro. Ikantajitzi: “Itanakarori inkiti, ari osaikayitziro minkori. Apitita-tsiri inkiti, ari isaikayitziro kasiri, ooryaatsiri, impokiro-payi, maaroni. Irooma mawatatsiri ojinokita-jaantzira inkiti, ari inampitarori Pawa.”

<sup>8</sup>Mawa okaratzi nokowako-witakari Awinkathariti yookakaa-wintina ikimaatsitakaa-piintaitana. <sup>9</sup>Ikantakina irirori: “Tima nokawinthaakimi, tikatsira kowityii-mowaityaamini. Kantataitatsi noñaakanta-pirotajiro nosintsinka atziriki kaari aawyaawaita-tsini.” Ikanta nokimawakiro, kimosiri nokantanaka, nowinthata-nakaro nokamantanta-yitajiro ti naawyaa-waita-niti, tima ari onkanyaa aawyaakaan-tajinari isintsinka Saipatzii-totaari. <sup>10</sup>Irootaki nokimo-siritan-takari naaka okantawitaka ti naawyaa-waita-niwityaa, ikawiya-waitaitana, nokimaatsi-waitaka, iwatsinaa-waitaitana, opimirintsitzi-mowaitana, oshiki noñaayitakiri nantawaitziniri Saipatzii-totaari. Noyopaititajiro ti naawyaa-waita-niti apaniironi, ari noñaatai-tzirori imatakaa-tyaanaro naawyaa-siri-waita-nitaji.

<sup>11</sup>Kimitaka masontzi nonaki noñiirora nonkimosiriwinta-waitaka. Iro kantacha awiroka kantakaa-karori nomatan-takarori. Iro kamiitha-witacha pinkinkithata-koyita-jinami kamiitha. Okantawitaka ti niriipiroti naaka, ti yanaako-tzimaityaana yokaiti paitasi-waita-chari “Iriipirori Tyaankaariiti.” <sup>12</sup>Tima nosaiki-motakimi pairani awirokaiti, noñaakakimiro omapiro naaka Notyaankaa-ritzi. Oshiki namatsin-kawintakami. Oshiki notasonka-wintantaki, piñaayitajiro kaari piñaapiinta-jiitzi, okiryaaantzi pikanta-winta-jiitakaro. <sup>13</sup>¿paitama pikinkithasiri-waitantari iroñaaka nomaninta-waita-tziimi? ¿Tima naakamiithatimi nokimitajiri pasini-payi kimisantzin-kariiti? ¿Irooma kantakaan-tarori ti noñaajiro ompaityaa pimpasityaanari? Tzimatsi-rika nokinakaa-sitakari, pimpyaakotinaro.

### **Ikinkithata-kotziro Pablo mawatatsini yariitanyaa**

<sup>14</sup>Nokinkithasiritaka iroñaaka napiitajiro nojati noñiimi, irootaki mawatatsini nariityaami. Airo nayiri inkarati pimpinatinari. Kaari piiriikiti noninti nasityaari, awiroka-payi noninta-pirotaki nasityaami. ¿Kantatsima aparoni iinchaaniki impinako-wintiro inintziri asitariri? Tira, iriitaki asitaariri pinakowintziriri iirintsiti. <sup>15</sup>Irootaki nantiri naaka, onkimiwaita-jyaaro naakami asitamiri. Aritaki nomatakiro nosinita-kowintatyaa. Oshiki notakotakami. ¿paitama kaari pitakotantana naaka?

<sup>16</sup>Kimitaka tzimayitatsi awirokaiti kantatsiri: “Aama ti inintako-yitai Pablo arokaiti, oshiki iyotzi, ari ikina-kayiro yamatawi-waitantakairi.” <sup>17</sup>¿Pisiyakaan-tzima yamatawi-waitakimi aajatzi ikaratzi nontyaanka-kimiri? <sup>18</sup>Nontyaanka-kimiri Tito, aajatzi pasini iyiki. ¿Yamatawita-kimima Tito? ¿Tima nosiya-wakaa-jiityaa maaroni naaka, naakamiitha-yitajimira awirokaiti? <sup>19</sup>¿Pisiyakaan-tzima awirokaiti iro nokantantari nonintatzii notzikkaa-wintatyaa? Tira ari onkanyaa notakotani. Iri Saipatzii-totaari ñaawaita-kayinari, onkanyaa nowitsika-

sirita-kaantyaamiri. Iriira Pawa yotatsi. <sup>20</sup>Okantzi-mowaita-tyaanara naaka añaairo ankanta-niinta-wakaa-waityaa aririka nariita-paakyaami. Okantzi-mowaita-tyaanara aajatzi noñaapaakimi pintzima-winta-wakaa-waityaa, pinkisa-wakaa-waityaa, pinkisa-niinta-wakaa-waityaa, airo paapatyaa-wakaa-waita, pinkisi-mata-wakaa-waityaa, pinkantakaa-piro-waityaa, pimaimanita-wakaa-waityaa. <sup>21</sup>Okantzi-mowaita-tyaanara nompasiki-winta-kowaityaami Pawaki. Aamaaka aritaki nonkanta-niinta-kowaita-paakyaami pantayita-kirorika kaari-pirori, ti piwashaantiro pantayitziro karipiro-yitatsiri, pimayimpi-waitzi, piñaathata-siwaitanta-piintaka aajatzi.

**13** <sup>1</sup>Irootaki mawatatsini nariityaami. Aritaki namina-kotan-tapaa-kyaamiro, ikantai-takiri pairani:

Intzimi-rika aparoni omishakowintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tirika intzimi apiti ñaakotirini ikinakaa-sitakari, aritaki iwasankitai-takiri.

<sup>2</sup>Arira nonkanta-paakiri naaka nowasinonkairi ikaratzi antzita-karori kaari-pirori anta pisaikinta, ari nonkimitzi-tapaa-kyaari aajatzi pasini-payi antayita-najirori iroñaaka. Tima aritaki nokaman-tzita-kamiro pairani napiitan-takarori nariitakami. Irojatzi nosankinatzimiri iroñaaka. <sup>3</sup>Aamaa-sityaa pikanta-jitatzii awirokai: “Kaari Saipatzii-totaari tyaankirini Pablo inkinkithata-kaanti, aama kaari iriipirori.” Paamawintyaa, yoka Saipatzii-totaari, kaari-machiini atziri saiki-motanta-painta-tsini, otzimimo-piro-taitziri isintsinka irirori, awirokata-jaantaki ñaayitirini. <sup>4</sup>Ari okantawitaka, kimiwai-witaka ti yaawyaa-waita-niti yoka ipaikakoi-tanta-kariri. Iro kantacha añaakaajiri isintsinka Pawa. Ari nokantzi-takari aajatzi naaka, ti naawyaa-waita-niti, iro kantacha irijatzi Pawa sintsita-kaajanari, awirokata-jaantaki ñaayitirini.

<sup>5</sup>pinkinkithasirita-kota-wakyyaa. ¿Iriipiroma pikantaka awiroka pikimisantaji? ¿Tima piyojiti isaika-siritantami Saipatzii-totaari? Aritaki okantari, tirika, aamaa-sityaa ti piriipiroti awiroka. <sup>6</sup>Noyotaki naaka, aririka piñaawakina anta, airo pikimita-kaanta-wakina ti niriipiroti naaka. <sup>7</sup>Nokowa-kotziri naaka Pawa, ari onkantyyaa airo noñaakotan-tapaa-kamiro pikinakaa-sitani. Tira iro nokantan-tamiri iroka noninta-siwaita-paakyyaa nonkimita-kotyyaari iriipirori. Iro nokowa-piro-taitatzii pantayitajiro okaratzi tampatzikata-tsiri. Irootaki nonintakiri, onkanta-wityaa intzimi otzikaa-wakinanimi, airo noñaakan-tamiro nosintsinka nowasinonkaa-paakimi, irootaki noyotakaanta-pirotyaamiri naakataki iriipirori. <sup>8</sup>Apatziro nonintzi noñaakan-tayitajiro iyotakoi-tantyyaaroni iroopirori. Tima ti noninti notzika-tzika-waitiro. <sup>9</sup>Ari nonkimosiriwintakyyaa aririka noñaakimi paawyaa-siri-waitanaji, onkanta-witakyyaa aikiro inkimita-kaantai-tatyiina naaka kaari

aawyaawaitaniri. Irootaki namana-kota-piintakiri, onkantyyaa piñaantyaarori awirokaiti pinthotyiro paawyaa-siri-piro-wainitaji. <sup>10</sup>Irootaki notyaankan-tamirori iroka sankinaritsi, tira nosaiki-moyityiimi awirokaiti anta, ari onkantyyaa airo nookisawaitanta-paakami apaata. Tima iriitaki Awinkathariti koya-kinari nowitsika-sirita-kaantan-tyaari, ti ikoyitina nokaaripiro-siri-waitanti.

#### owiraantarori withataantsi

<sup>11</sup>Iykiiti, iroka owiraantarori nonkantimi: Pinkimo-siri-jiiti. Pinthotyaa-yitairo paawyaa-siri-waiyitaji. Pinkimosiriwinta-siri-yitai. Paapatyaa-wakai-yitajyaa. Kamiitha pisaika-yitaji. ¡Iriira Pawa nampi-siritan-tyaamini, otakotan-taniri inatzi, iriitaki kamiithata-tsiri isaikakaantzi! <sup>12</sup>Itako pinkantyyaa piwithata-wakaa-najyaa anta.<sup>h</sup> <sup>13</sup>Iwithatizitami aajatzi kimisantzin-kariiti nampitarori aka.<sup>i</sup> <sup>14</sup>¡Okawintha inisironka-waitaimi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari! ¡Okawintha intakowaita-jyaami Pawa! ¡Okawintha inkanta-kaiyaaro Tasorinkantsi paapatyaa-wakaan-tajyaari! Omapirowí.

---

<sup>h</sup> 13.12 piwithata-wakaa-najyaa = \* thotaporotaantsi <sup>i</sup> 13.13 kimisantzinkari = \* kitisiriri